

This project is co-funded by
the European Union

Sabiedrības integrācijas
fonds

LATVIJAS
CILVĒKTIESĪBU
CENTRS
LATVIAN
CENTRE FOR HUMAN
RIGHTS

Cīnoties ar naida noziegumiem. Labo prakšu identificēšana
krimināllikumu piemērošanas un notiesāšanas nosacījumiem
attiecībā uz naida motivētiem noziegumiem Eiropas Savienībā.

Anhelita Kamenska
2017. Gada 20. decembrī
Latvijas Cilvēktiesību centrs

20/12/2017

ES Projekts

- Lielbritānija, Īrija, Zviedrija, Čehija, Latvija – NVO un akadēmiskas institūcijas
- Naida noziegumu cikls – visi krimināltiesību sistēmas posmi, prakse un izaicinājumi
- 75 (LV 30) daļēji strukturētas intervijas ar policijas darbiniekiem, prokuroriem, tiesnešiem, advokātiem, naida noziegumos cietušajiem (saskarsme ar krimināltiesību sistēmu) un notiesātajām personām

20/12/2017

ES Projekts

Latvija

- priekšstats par naida noziegumiem tiek galvenokārt reducēts uz naida kurināšanu internetā
- Saskaņā ar oficiālo statistiku – tikai divi rasistiski motivēti uzbrukumi pēdējo astoņu gadu laikā
- Pētījumā problēma – intervijas ar naida noziegumos cietušajiem un notiesātajām personām

Īrija – Augstākā tiesa liedz veikt intervijas ar tiesnešiem

20/12/2017

LCC 2016.gadā internetā veikta anonīma ārvalstu studentu aptauja

Fizisks uzbrukums/uzbrukuma draudi

- 14 studenti/4 NVO pārstāvji norādīja uz fiziskiem uzbrukumiem/uzbrukuma draudiem

Dominē uzskats – vēršanās policijā vardarbības gadījumā ārzemniekam nepalīdzētu

-Priekšstats, ka vardarbības gadījumā policija efektīvāk reaģētu uz vietējo, ne ārvalstnieku sūdzībām

- neveiksmīgi mēģinājumi vērsties policijā pagātnē
- sarežģīta sūdzības iesniegšanas forma policijā
- Patvēruma meklētāji baidās stāstīt par incidentiem, jo bail, ka var negatīvi ietekmēt patvēruma izskatīšanas lietu

20/12/2017

Eiropas Savienība – attīstība naida runa

- Eiropas Komisija – pieaugošs spiediens uz globālajiem sociālajiem tīkliem reaģēt uz ekstrēmistisku un naidīgu saturu internetā
- 2016.gada 31.maijs – Rīcības kodekss
Facebook, Twitter, Youtube, Microsoft apņemas dzēst naidīgu saturu 24 stundu laikā
- 2016.gada decembris – 1.monitorings (28% no ziņotā satura dzēsts)

20/12/2017

Eiropas Savienība

- 2017.gada aprīlis - maijs – 2.monitorings (24 ES dalībvalstis, 31 NVO + 3 tiesībsargājošās iestādes) (59% satura dzēsts; facebook: 66,5%, twitter – 37,4%, youtube – 66%)
- 2017.gada novembris-decembris 3.monitorings

No Latvijas – 2 NVO

- 2.monitoringa laikā no Latvijas noziņots turpat 12% no visa monitoringa laikā noziņotā nelegālā satura (komentāri, foto, video, u.c.)
- dzēsti 63%

20/12/2017

Eiropas Komisijas ieteikumi globālajiem sociālajiem medijiem

- Lietotājiem viegli pieejami mehānismi ziņošanai par nelikumīgu saturu
- Sadarbība ar tiesībsargājošajām u.c. iestādēm
- Pieļaut privilēģētus kontaktus ar uzticamiem ziņotājiem (ar pienācīgām zināšanām/pieredzi)
- Izstrādāt automatizētas tehnoloģijas, lai nodrošinātu, ka tas pats naidīgais saturs neparādās atkārtoti
- Veikt pasākumus pret regulāriem pārkāpējiem

20/12/2017

Eiropas Komisija

- Uzraudzīs kā globālie sociālie tīkli pilda vienošanos
- Izvērtēs, vai nepieciešami jauni normatīvie akti nelikumīga satura dzēšanai internetā

20/12/2017

ES dalībvalstis

- Arī spiediens no ES dalībvalstīm ātrāk reaģēt uz naidu kurinošu saturu internetā
- Vācija – stājies spēkā jauns likums (NetzDG), kas regulē sociālo mediju pienākumus; mērķis - nodrošināt, lai nepārprotamos gadījumos naidīgs saturs tiktu dzēsts 24 stundu laikā, sarežģītākos gadījumos – 7 dienu laikā
- Pienākums dzēst/blokēt naidīgu saturu - sociālajiem medijiem, kam vairāk kā 2 miljoni sekotāju (arī VK)
- Soda nauda – līdz 50 miljoniem, ja sociālie mediji nepilda pienākumus
- 3 mēnešu pārejas periods – 2018.gada 1.janvāris
- Katram sociālajam medijam, kas darbojas Vācijas teritorijā, jānorāda kontaktpersona

20/12/2017

Eiropas Cilvēktiesību tiesa

Škorjanec pret Horvātiju, 2017.gada 9.jūnijs

- Primārie cietušie naida noziegumos – personas, kurām piemīt kāda no pazīmēm (ādas krāsa, etniskā piederība, u.c.)
- Personas, kuras uztver kā piederīgas kādai no grupai, kurai piemīt kāda no pazīmēm, bet kurai nav ar to nekāda sakara (sikhi, kurus jauc ar musulmaņiem)
- **Cietušie, kuri saistīti ar tiem, kuriem piemīt kāda no pazīmēm (ģimenes saites, draudzība, līdzdalība kādā organizācijā)**

20/12/2017

Škorjanec pret Horvātiju, 2017.gada 9.jūnijs

- Gāja kopā ar partneri, kurš ir roms
- Konfrontācija ar diviem citiem vīriešiem, kuri izkiedza rasistiskus saukļus, uzbruka un dzinās viņam pakaļ
- Apsaukāja arī viņa draudzeni, kura, kad centās savu draugu aizstāvēt, tikai smagi piekauta
- 2 vīriešus notiesāja par rasistisku uzbrukumu pieteicējas partnerim
- Pieteicējai bija tika liecinieces, ne cietušās personas statuss
- Iesniedza sūdzību, uzsverot, ka viņa ir arī naida noziegumā cietusī, iesniegums tika noraidīts, norādot, ka «nav nekādu liecību, ka miesas bojājumi nodarīti naida motīva pret romiem dēļ, jo M.Š. pati nav romu tautības

20/12/2017

Škorjanec pret Horvātiju, 2017.gada 9.jūnijs

- ECT – izvērtējot naida noziegumus, nav svarīga cietušā piederība konkrētai grupai, bet likumpārkāpēja naida motīvs
- Horvātijas iestādes pienācīgi neizmeklēja saistību starp viņas draugu un viņu pašu un pret viņu vērsto uzbrukumu, kā arī to, vai pieteicēja tika uztverta kā romu mazākumgrupai piederīga

20/12/2017